

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
Ert diarienummer M2021/01219
Kopia till
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se.

YTTRANDE ÖVER SOU 2021:51 SKYDD AV ARTER – VÅRT GEMENSAMMA ANSVAR

Vårt fokus i denna remiss är att förhålla oss till vad som innebär en effektiv naturvård. Vi har därför koncentrerat oss på avsnitten om ersättningsbestämmelser, skyddsformer och livsmiljöunderlag (delar av kap 11, 12, 13). Det är där vi har mest kunskap och de delarna berör våra ärenden och Kronoberg tydligast.

Artskyddsförordningen upplevs som mycket komplicerad att tillämpa när biologiska begrepp ska omsättas i juridisk handling. Syftet är att skydda arterna och deras livsmiljöer men det finns situationer där naturvårdsnyttan är låg och den byråkratiska insatsen från både myndighet och ibland även verksamhetsutövaren blir hög. Länsstyrelsen beskriver i yttrandet konkreta exempel som visar på situationer där det vore bra med regeländringar eller förtydligande tolkning av regelverket.

SAMMANFATTNING AV VÅRA SYNUNKTER

Vi tillstyrker att Skogsstyrelsen får ta över ansvaret för dispenser i de fall de utövar tillsyn enligt miljötillsynsförordningen.

Vi avstyrker förslaget om livsmiljöplaner så som det beskrivs i utredningen. Förslaget har en god ansats men det är orealistiskt att genomföra så som det beskrivs. Det behöver omarbetas. Många av förslagen i utredningen bygger på att livsmiljöunderlagen genomförs.

Vi konstaterar att utredningen lägger alldeles för stor vikt vid arbetet med grön infrastruktur. Vi ser inte att det är lämpligt att bygga arbetet med artskyddsförordningen på handlingsplanerna för grön infrastruktur.

Vi anser att äganderätten stärks genom utredningens förslag om att även artskyddsärenden ska kunna leda till ersättning för begränsning av pågående markanvändning, och vi tillstyrker detta.

Naturvårdsavtal kan inte spela en avgörande roll i artskyddsärenden som berör virkesrik skog eftersom ersättningen är väsentligt lägre än vid intrångsersättning. Vi förordar istället att ett tidsbegränsat områdeskydd utreds så som Skogsutredningen föreslagit.

Vi bedömer att utredningen underskattar behovet av förstärkta resurser till länsstyrelserna, både för tillsyn och för livsmiljöplaner med därtill hörande underlag.

GENERELLA SYNPUNKTER

EFFEKTIV NATURVÅRD

Länsstyrelsens generella uppfattning är att det är svårt och även tveksamt att bedriva naturvård genom reglering av enskilda arter i lagstiftning. Det är nästan alltid effektivare att arbeta med förutsättningarna för arterna och med hela naturmiljöer och strukturer. Dels genom ett bevarandearbete dels genom att utveckla naturvärden. Enstaka undantag finns där det är bättre att fokusera på enskilda arter. Vi anser därför att till exempel nyckelbiotopsinventering eller motsvarande är viktiga underlag. I sådana inventeringar finns fokus på hela naturmiljöer som riktar sig mot flera arter och viktiga strukturer, som dessutom är mer platsbundna i landskapet och lättare att identifiera. Vi vet också att naturen är dynamisk och det behövs variation för att få en hög biologisk mångfald. Det innebär att det faktiskt kan vara bäst att hantera arter och naturtyper lite olika från fall till fall.

Vissa artgrupper har den egenheten att de rör på sig eller vistas endast under begränsad tid på en viss plats eller att miljön arten förekommer i är en miljö som bara finns under en kort tid som inom några år kommer att vara försvunnen. Det finns och behövs en dynamik i landskapet som dessa arter kan anpassa sig efter. Två exempel på arter som vi behöver hantera i Kronoberg är hasselmus och grön sköldmossa. För hasselmus behövs det kontinuerligt nya habitat genom att avverkningsytor med lövsly skapas och som är lämpliga under några år. För grön sköldmossa behövs döda granstockar/stubbar som bryts ner inom något år och mossan behöver då hitta nya substrat. När dessa arter tillfälligt hittas i miljöer utan några andra värden skapar regelverket en hel del byråkrati både för verksamhetsutövaren och för oss utan någon egentlig naturvårdsnytta.

ENERGIOMSTÄLLNINGEN KRÄVER FÖRENKLINGAR OCH BÄTTRE KUNSKAPER

Det finns flera stora hinder för vindkraftsetableringar och artskyddet är inte det största. Men kostnader för ansökning och prövning är viktiga aspekter för vindkraftsetablering. Länsstyrelserna i sydostlänen (Kronoberg, Kalmar & Blekinge) hanterade 40 vindkraftsansökningar under perioden 2016-2020, som inte ledde fram till att vindkraft uppfördes. Av dessa var det fyra som avslogs med artskydd som huvudsakligt skäl. Artskydd har troligen varit en delförklaring i fler ansökningar, men då oftast av kostnadsskäl, det vill säga utredningsbehov kring artskyddet och därtill kopplade kostnader har bidragit till att ansökningar

har dragits tillbaka. Det är viktigt att det från början är tydligt vilka underlag i form av inventeringar och utredningar som krävs för att avgöra om en artskyddsprövning behövs och för själva prövningen. Förutsägbarheten skulle öka med bättre kunskaper kring hur vindkraften påverkar olika arter. Vi vill framföra att en satsning på ett förbättrat kunskapsläge är önskvärt, denna önskan framförs också av många vindkraftsaktörer.

Under de närmaste decennierna finns det ett stort behov av omställning i energisektorn. Målen är tydliga och säker tillgång på energi är en viktig fråga för en hållbar tillväxt. Till exempel behövs stora satsningar för att uppnå målen i den nationella vindkraftsstrategin. Det är därför viktigt att artskyddsreglerna, som påverkar denna samhällsomställning, är balanserade, effektiva och tydliga. I nuläget är rättsläget mycket svårt och vi är i behov av vägledning efter den senaste tidens EU-domar som dessutom leder till fler dispenskrav. Vi har funderat över förslagets betydelse i detta sammanhang. Det finns förändringar som bör ha en förenklande effekt. Det gäller till exempel att fågeldirektivet resp. livsmiljödirektivet hanteras i separata paragrafer samt att det tydliggörs vad som är avsiktligt dödande. Även om utredningens förslag genomförs kommer, så vitt vi kan bedöma, artskyddsprövningar även fortsättningsvis att vara komplicerade och resurskrävande.

RESURSBEHOV PÅ LÄNSSTYRELSENA

Vi bedömer att utredningen underskattat behovet av förstärkta resurser till länsstyrelserna. Vi anser att länsstyrelserna bör få förstärkta resurser för artskyddstillsyn med *minst* en miljon per länsstyrelse och 2 miljoner per länsstyrelse och år för arbetet med att ta fram och besluta om livsmiljöunderlag.

Vi noterar att antalet dispensansökningar kan komma att öka. Inte primärt som ett resultat av nya fridlysningsbestämmelser, utan för att tolkningen av dem (med stöd av EU-domstolens avgörande i *Skydda skogen-målen*) avviker från tidigare etablerad rättspraxis (jämför MÖD 2016:1). Länsstyrelserna kan behöva förstärkta resurser för att hantera den förväntade ökningen av antalet dispensärenden.

Vidare kan vi inte notera något om förstärkta resurser till länsstyrelserna för arbetet med områdesskydd i artskyddsprövningar. Tillgängliga resurser kommer att vara avgörande för hur arbetssättet faller ut i praktiken. Resursbehovet för detta går inte att uppskatta, eftersom vi saknar kunskap om i vilken omfattning områden behöver skyddas. Robusta analyser av förutsättningarna behövs innan nya arbetssätt som detta införs. Uppdraget att länsstyrelsen tar fram och beslutar om livsmiljöunderlag är inte realistiskt att genomföra. Analyserna av förutsättningarna för skyddade arter behöver genomföras på annat sätt.

SYNPUNKTER ORDNADE EFTER UTREDNINGENS DISPOSITION

6.6.16 LÄNSVISA HANDLINGSPLANER FÖR GRÖN INFRASTRUKTUR

Länsstyrelserna har tagit fram handlingsplaner för grön infrastruktur och utredningen beskriver vad som förväntas att ingå i dessa. Länsstyrelserna har

gjort olika urval av vilka naturtyper som beskrivs och i vissa fall har naturtypen beskrivits endast för en del av länet. Här finns stora skillnader i handlingsplanerna, både i urval av naturtyper, beskrivningar och i kartskikten. Kronobergs plan för grön infrastruktur är inte utformad på en sådan detaljerad nivå att majoriteten av de skyddade arterna behandlas. Det saknas nationellt kunskapsunderlag som redovisar läget för vissa utpekade naturtyper eller arters livsmiljöer. Planerna för grön infrastruktur är inte användbara så som utredningen beskriver det.

10.2 KUNSKAPSKRAVET I 2 KAP. MILJÖBALKEN GÄLLER ALLA

Utredningen klarlägger att det vilar ett stort ansvar på verksamhetsutövaren/markägaren. Det är principiellt riktigt men i praktiken svårt och frågan är om det är rimligt när det gäller till exempel skogsbruk och artskydd. Vi befarar att det kommer att vara mycket svårt för markägaren att uppfylla detta krav. Markägaren ska inte bara skaffa sig kunskap om olika arter på sin mark utan också i de fall de förekommer kunna tolka vilken hänsyn en fridlyst eller hotad art kräver. Det är enligt vår erfarenhet kunskap som markägare sällan har och i vissa fall behövs det mycket duktiga biologer för att ta fram kunskapen.

Till exempel saknas oftast uppgifter om arter i avverkningsanmälningar. Länsstyrelsens erfarenhet är, efter att ha granskat ett stort antal avverkningsanmälningar under många år, att det har skett en försämring av hur man beskriver planerad hänsyn. Vi upplever också att de som planerar avverkningar allt mer sällan gör besök i fält inför anmälan. Det är istället oftast skördarföraren som tar ansvar för hänsynen vid utförandet. Då är det för sent att ha dialog med tillsynsmyndigheten och andra intressenter om lämplig hänsyn.

För att markägare ska kunna ta ansvar behövs inventering och underlag. Sådana måste göras vid rätt tid och det beror på vilken art man eftersöker. Artportalen utgör ett bra kunskapsunderlag men det förutsätter att innehållet också kan tolkas. I samband med en avverkningsanmälan är det rimligt att sökanden utrett vad som finns på platsen innan anmälan skickas in. Både skogsutredningen och den senaste tidens domar visar på ett ökat krav på underlag. För att myndigheterna ska kunna granska underlag och artförekomster räcker det med att detta finns med i anmälan. För att kunna handlägga artskyddsärenden effektivt är det dock en fördel om underlag såsom artförekomster, som markägare eller verksamhetsutövare inventerar, också förs in i artportalen. För att avgöra en påverkan på en arts bestånd krävs även att granskning sker mot omgivande marker dvs en sådan bedömning kan inte göras utan att även andra fastigheter är inventerade.

Bristen på kunskapsunderlag lägger ett större ansvar på markägaren att ta fram information. Det innebär en kostnad. I viss mån kan livsmiljöunderlag och regionalt framtagna artlistor underlätta. Då kan undersökningar begränsas till viktiga miljöer för känsliga arter i regionen. Ett frågetecken är hur myndigheten ska kontrollera att tillräckliga undersökningar gjorts.

10.5 FÖRSLAG: INFORMATION OM FRIDLUSTA ARTER

Det är angeläget att sammanställa tydlig och samlad information om samtliga fridlysta arter i Sverige. Som utredningen konstaterar så är det idag mycket svårt att hitta denna information eftersom den inte finns samlad någonstans.

11.3.2 SKYDDET AV ARTER I 8 KAP. MILJÖBALKEN, ARTERNA S. 933

Många länsstyrelser har tillsammans med Skogsstyrelsen tagit fram artlistor över sådana fridlysta eller rödlistade arter som bör prioriteras regionalt. Utredningen anser att även dessa regionala listor utgör ett viktigt underlag i tillämpningen av 8 kap. Vi håller med och anser att det är viktigt att listorna tas fram utifrån gemensamma bedömningsgrunder samtidigt som varje länsstyrelse måste ha möjlighet att prioritera arter utifrån sina regionala förutsättningar.

11.8 LIVSMILJÖUNDERLAG

Förslagen har ett gott syfte. Livsmiljöunderlaget är tänkt att underlätta för verksamhetsutövarna att ta sitt ansvar utan att frånta dem sitt ansvar. Men vår bedömning är att de förslag och den bild som utredningen målar upp är helt orealistisk och inte möjlig att realisera. Vi avstyrker därför förslaget så som det är utformat.

Att ta fram och underhålla ett livsmiljöunderlag så att det kan fylla de syften som beskrivs blir extremt kostsamt. Det skulle krävas stora regelbundna och länstäckande inventeringar för många arter och naturtyper. Det underlag som finns idag i form av miljöövervakning och annat kunskapsinhämtande duger inte för att användas i ett livsmiljöunderlag som det föreslås av utredningen. Merparten av det befintliga kunskapsinhämtandet görs idag antingen på en skala som inte kan brytas ner på länsnivå eller i alltför liten omfattning för att omfatta annat än enskilda objekt. Handlingsplanerna för grön infrastruktur lyfts fram av utredningen som grundläggande för livsmiljöunderlagen. Som vi påpekat är de planerna inte användbara så som utredningen beskriver det (6.6.16 ovan). Samtidigt som utredningen förslår sammanställning och insamling av underlag som behöver vara omfattande har inventeringen av nyckelbiotoper i skogen nyligen avslutats. Det är oförenligt med utredningens önskemål.

De analyser som utredaren föreslår förutsätter därutöver en kunskap om de olika arternas ekologi som vi idag inte har annat än för ett fåtal av de arter som berörs. Kronoberg skulle beröras av minst 400 arter där merparten av dem (framförallt lavar, svampar, mossor och insekter) är dåligt kända vad gäller utbredning i länet och där kunskaperna om ekologin hos arterna är bristfälliga.

11.8.1 - FÖRSLAG: VARJE LÄNSSTYRELSE SKA TA FRAM OCH BESLUTA OM LIVSMILJÖUNDERLAG FÖR LÄNET.

Förutom myndigheter och kommuner ska även verksamhetsutövare kunna ta del av underlaget. Då är det extra viktigt att det är enkelt att använda, och det borde gå att utgå från befintliga lösningar istället för att man ska göra något helt nytt. Bra exempel på lösningar finns exempelvis hos Skogsstyrelsen där varje skogsägare enkelt kan titta på sin mark. Artdatabankens sidor med artfakta där

det går att söka på fridlysta och rödlistade arter skulle kunna kompletteras med en sökbar karta där det går att utgå från ett geografiskt område och se vilka arter som förekommer. Ett första steg borde vara att göra befintligt underlag tillgängligt digitalt på ett enkelt sätt så att det går lätt att söka ut vad som finns inom t. ex. en viss fastighet, kommun eller ett län.

Mycket av den kunskap som finns är idag öppen och den går att komma åt. Men den finns inte samlad. Det saknas samtidigt kunskap för att kunna göra de avvägningar som krävs för att hantera ett ärende rörande artskydd. Artfakta från Artdatabanken är ett bra verktyg men det svarar inte på de frågeställningar som lagstiftningen kräver. Här behövs fördjupad information om de aspekter som artskyddshandläggare frågar efter. Det är inte effektivt att länsstyrelserna ska beskriva dessa arter och deras krav.

Vi anser att de nationella myndigheterna har ett stort ansvar att ta fram kunskapsunderlag om de fridlysta arterna i Sverige. De bör utveckla underlag och bedömningar om fridlysta arter ur ett nationellt och internationellt perspektiv. På regional nivå behöver vi bättre kunskap, vägledning samt nationell prioritering i vilka arter vi ska prioritera till exempel för formellt skydd i den nya typen av biotopskyddsområde.

Livsmiljöunderlaget är enligt förslaget en kunskapssammanställning och ett beslutsunderlag som ständigt kommer att utvecklas. Vi ifrågasätter därför att det ska beslutas. Som argument kan vi anföra utredarens eget resonemang (s. 997) om varför ett beslut om livsmiljöunderlag inte ska kunna överklagas. En sammanställning av befintlig kunskap som ska ske löpande allt eftersom kunskap tillkommer är inget som behöver eller ska beslutas. Erfarenheter finns när det gäller besluten om handlingsplanerna för grön infrastruktur. De drog ut på tiden för många länsstyrelser. Markägare blev oroliga att det skulle innebära inskränkningar eller problem, detta trots att syftet är att underlätta för markägarna.

11.8.2 LIVSMILJÖUNDERLAGENS OMFATTNING

Utredningen syftar till att göra förändringar i artskyddsförordningen som behandlar de fridlysta arterna. Enligt förslaget om livsmiljöunderlag ska även alla hotade arter i rödlistan behandlas. Vi är frågande till detta. Dessa arter kan inte hanteras inom ramen för artskyddslagstiftningen. De är däremot viktiga i annan prövning.

11.8.3 FÖRSLAG: LIVSMILJÖUNDERLAGENS ÖVERGRIPANDE INNEHÅLL OCH FRAMTAGANDE

Det anges bland annat att ”Livsmiljöunderlaget ska utformas på det sätt som är lämpligt med hänsyn till förhållandena i olika delar av landskapen inom länet.” Det är lätt att tolka detta som att länsstyrelserna får göra lite som de vill. Samtidigt motsägs detta i andra delar av utredningen där det står mer i detalj vad livsmiljöunderlagen ska innehålla. Detta bidrar till det är svårt att överblicka vad som ska göras. Det blir otydligt vad utredningen egentligen förväntar sig av

livsmiljöunderlagen. Därmed är det också svårt att bedöma förslaget relevans och genomförbarhet.

11.8.4 FÖRSLAG: LIVSMILJÖUNDERLAGENS BESTÅNDSDELAR OCH INFORMATION SOM SKA FRAMGÅ AV LIVSMILJÖUNDERLAGEN

I detta avsnitt blir det tydligt att förslaget är väldigt omfattande och orimligt att genomföra på den tid som föreslås.

Bristanalyser, framtida hotbilder, restaureringsbehov och spridningssamband är exempel på analyser som är orealistiska och som går långt utöver kartering och sammanställning av arters förekomst. Detta är den svåraste och mest tidskrävande delen av förslaget. Att göra analyser utan underlag eller med bristfälligt underlag ger resultat som mest bara liknar gissningar.

Livsmiljöunderlagen ska innehålla en karta där viktiga livsmiljöer för arter i behov av bevarandeåtgärder har markerats. Om vi pekar ut de områden som vi vet har höga värden och presenterar dem på kartor så är det lätt för användarna att tro att de områden som avgränsats ut är de värdefullaste och att övriga områden inte är har några värden. De okända områdena har kanske lika höga eller högre värden än de som redan pekats ut. Detta kommer att bli ett problem för områden som avgränsas i livsmiljöunderlagen. En annan risk med att peka ut områden är att markägarna ser utpekandet som ett hot mot deras verksamhet. Resultatet kan då bli att dessa värden istället försvinner eftersom inga restriktioner gäller bara för att ett område avgränsats i livsmiljöunderlaget.

Att göra analyser och åtgärdsplaner för alla fridlysta, rödlistade och regionalt prioriterade arter och deras livsmiljöer i varje enskilt län är orimligt. För väldokumenterade arter, vilket är väldigt få, är detta kanske möjligt. För de arter och livsmiljöer vi har bristfällig kunskap om, vilket är de flesta, blir det svårt eller omöjligt. Det är rimligare att analysera de naturtyper/livsmiljöer som arterna förekommer i och klumpa ihop de arter som förekommer i samma naturtyper eller kombination av naturtyper.

Att ge varje län i uppdrag att göra egna analyser är ineffektivt och dyrt. Det bästa är om någon med kunskap om denna typ av metodutveckling får i uppdrag att först ta fram bra metoder för analyser, först och främst för livsmiljöer och naturtyper. Analyserna bör göras på ett enhetligt sätt. Då är det möjligt att få ett underlag som är jämförbart och eventuellt uppföljningsbart. Först därefter kan länsstyrelserna börja arbetet med att utifrån analyserna lyfta fram var i landskapet det finns brister för olika livsmiljöer och därmed även de arter som är knutna till dessa.

11.8.7 FÖRSLAG: UPPFÖLJNING AV LIVSMILJÖUNDERLAGEN

I detta förslag framgår det att livsmiljöunderlagen ska kunna bidra till att följa förändringar i landskapet samt för biotoper och arter. Detta är miljöövervakning. Att ersätta befintlig miljöövervakning med livsmiljöunderlag verkar inte genomtänkt. I så fall bör istället miljöövervakningen utvecklas, särskilt den regionala. Nuläget för länsstyrelserna är att regionala miljöövervakningsprogram prioriteras bort eftersom anslaget under lång tid varit oförändrat och satsningarna

i stor utsträckning har prioriterats till internationell rapportering, detta beskrivs i miljöövervakningsutredningen (SOU 2019:22).

11.8.8 FÖRSLAG: JUSTERINGSINTERVALL – 5-ÅRIGA CYKLER

Det är bättre att ny kunskap kan föras in i livsmiljöunderlagen löpande. Utvärderingar och uppföljningar av analyser kan göras med föreslagna tidsintervall.

11.9 FÖRSLAG: LIVSMILJÖUNDERLAGETS FUNKTION

Enligt förslaget ska livsmiljöunderlaget utgöra en del av beslutsunderlaget i ärenden som involverar bedömningar enligt 8 kap. miljöbalken. Underlaget ska kunna användas som stöd och utgångspunkt vid överenskommelser om naturvårdsavtal och vid inrättande av biotopskydd för att bevara livsmiljöer för arter. Livsmiljöunderlagen ska ge en relativt enkel och god bild av vilka arter som kan förmodas finnas i området och vilka av dessa arter som är i behov av bevarandeåtgärder.

Att länsstyrelsen ska kunna få fram en heltäckande god bild av var alla fridlysta, rödlistade och regionalt prioriterade arter skulle kunna finnas i länen inom överskådlig framtid är utopiskt. Vi skulle kunna presentera var vi vet att det finns och var vi tror att det kan finnas livsmiljöer som är i behov av bevarandeåtgärder, men även det är ett omfattande arbete där stora kunskapsbrister gör att underlaget i nuläget skulle bli mycket ofullständigt.

11.10 VISS PÅVERKAN PÅ FRIDLUSTA ARTER ÄNDRAR NATURMILJÖN VÄSENTLIGT

Vi tillstyrker att det införs en ny bestämmelse som tydliggör att behov av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken föreligger om en fridlyst art kan antas påverkas av en åtgärd. Det medför en mer logisk koppling till de krav som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler men innebär i sak inga förändringar jämfört med hur nuvarande bestämmelser kan tillämpas. Förslaget skapar förutsättningar för att i högre grad fånga upp situationer där det krävs hänsynstagande med utgångspunkt i kunskap om artens ekologi och livsmiljöns förutsättningar.

Skogsutredningen föreslår att en underrättelse om avverkning, uttag av skogsbränsle eller skyddsdikning inte längre ska utgöra en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, och att markägaren själv ska bedöma om åtgärden omfattas av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken eller inte. I avsnitt 13.8.3 framgår det att markägaren måste ansöka om artskyddsdispens för att komma ifråga för ersättning. För att lösa den situationen har utredningen föreslagit att *myndigheten* på eget initiativ ska pröva dispensfrågan i samband med en anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Länsstyrelsen undrar hur detta kopplar till att avverkningsanmälan enligt ovan inte längre ska anses utgöra anmälan för samråd. Det kommer även att vara svårt för markägaren att själv avgöra om och när en artskyddsdispens eller anmälan för samråd på grund av arter krävs, eftersom tillräckligt underlag för den bedömningen ofta saknas. Vi anser att det ska vara

tydligt när och hur en artskyddsprövning initieras och att detta ska hanteras på samma vis oavsett vilken myndighet som handlägger ärendet.

11.11 BEMYNDIGANDE OCH UPPDRAG RÖRANDE FÖRESKRIFTER FÖR SAMRÅD ENLIGT 12 KAP. 6 § MILJÖBALKEN

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och konstaterar att föreskrifter som närmare reglerar allmänhetens deltagande i samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken också kan behövas för andra åtgärder som i dagsläget omfattas av samrådsskyldighet enligt miljöbalken, där vi inte bedömer att en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken behövs.

11.13 – FÖRSLAG: ÖKA MYNDIGHETERNAS ANSLAG FÖR TILLSYN AV ARTSKYDD

Vi tillstyrker förslaget, såtillvida att vi delar utredningens bedömning att anslagen behöver öka. Vi bedömer dock att utredningens uppskattning av behovet av förstärkta resurser är otillräckligt. Skälen för detta anges nedan.

Utifrån rapporterna till Naturvårdsverket om länsstyrelsernas samlade miljöbalkstillsyn drar utredningen slutsatser om hur mycket tid som läggs på artskyddstillsyn. Mot den här bakgrunden uppfattar vi att artskyddstillsynen ifråga är det som redovisas som artskyddstillsyn på länsstyrelsen. På den här tidkoden kan redovisas såväl ärendehandläggning och myndighetssamverkan som extern kommunikation och vägledning.

Det är naturligt att nya regler – även när de inte innebär stora förändringar i sak – föder ett behov av utbildning, vägledning och rådgivning (förebyggande artskyddstillsyn). Artskyddet har för övrigt alltid engagerat allmänheten och det finns också en i sammanhanget beaktansvärd och bred förväntan på effekten av utredningens betänkande. Intresset för artskydd och behovet av artskyddstillsyn kommer att öka.

Det är troligt att Länsstyrelsen, som är den myndighet som har mest erfarenhet av operativt artskyddsarbete, ses som bäraren av ansvaret att förmedla kunskapen om det nya regelverket. Det här får rimligen som följd att Länsstyrelsen kommer att behöva lägga mycket tid på kompetensutveckling och utbildning/vägledning/information. Det här inskränker sig inte bara till att utbilda allmänheten och olika verksamhetsutövare, utan även andra myndigheter som Skogsstyrelsen, Trafikverket och kommuner. Det här behovet är på sätt och vis övergående, men det finns skäl att i det här fallet utgå från att det kommer ta många år från det att de nya reglerna börjat gälla till dess att behovet av artskyddstillsyn återgått till ”normala” nivåer.

Artskyddstillsyn bedrivs inte sällan i samband med tillsyn enligt andra bestämmelser. I rapporterna till Naturvårdsverket om länsstyrelsernas samlade miljöbalkstillsyn finns med andra ord artskyddstillsyn ”inbakad” i andra redovisningsposter, till exempel samråd enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken eller strandskyddstillsyn. Effekten av detta blir – för att förtydliga – att all genomförd artskyddstillsyn inte syns i statistiken. Vår uppfattning är att den osynliga artskyddstillsynen är tämligen omfattande och minst motsvarar mängden ”ren”

artskyddstillsyn. Siffrorna i rapporten till Naturvårdsverket är med andra ord för låga. Vi vill också särskilt framhäva att artskyddstillsyn i många fall nedprioriteras till förmån för annan tillsyn.

Med ledning av ovanstående anser vi att det är rimligt att länsstyrelserna får förstärkta resurser för artskyddstillsyn motsvarande minst en miljon per länsstyrelse.

12.3 NYA BESTÄMMELSER SOM GENOMFÖR FÅGELDIREKTIVETS ARTIKEL 5 OCH LIVSMILJÖDIREKTIVETS ARTIKEL 12

Vi tillstyrker att fågeldirektivet resp. livsmiljödirektivet nu implementeras i separata paragrafer och att detta görs genom lag. Det blir lättare att följa EU-praxis när man nu delar upp våra bestämmelser på samma sätt som görs i direktiven. Länsstyrelsen instämmer till fullo med utredningen om att reglerna om fridlysning är komplexa och att dessa passar bättre som lagbestämmelser än förordningsbestämmelser.

12.6.3 OM AVSIKTLIGHETSBEGREPPET

Det är bra att utredningen förklarar innebörden av ordet ”avsiktligt” och ”accepterande av en konsekvens av sitt handlande”. Begreppen ges samma innebörd oavsett om det gäller fåglar eller däggdjur, vilket också är bra. Eftersom ordet avsiktligt ska tolkas generöst och i enlighet med svenska straffrättsliga principer (innefattar till exempel ligkiltighetsuppsåt) finns det för förståelsen av begreppet mycket doktrin att tillgå, vilket också är bra. Det är positivt att utredningen förtydligar vad som inte ska anses som avsiktligt och att detta innebär att vidtagandet av försiktighetsmått, bedömning av lämplig lokalisering m.m. bör leda till att man inte handlat avsiktligt. Enligt utredningens förslag gäller detta även för det fall att en eller flera exemplar av en fågel eller ett däggdjur skulle dö trots allt. Det är bra att utredningen förtydligar att rena olyckor inte medför att man bryter mot lagen. Detta skingrar farhågorna om det nya rättsläget att varje fågelindivid som dödas av en mänsklig verksamhet, skulle vara förbjuden och straffsanktionerad. Samtidigt är tolkningen av vad som är avsiktligt och oaktsamt svår, särskilt för enskilda. Omfattande utredningar kan komma att krävas av enskilda, för att vi ska kunna pröva om förbud aktualiseras eller inte. Vi tror att det är viktigt att ta fram artefaktblad kopplade till lagstiftningen med exempel på vanliga situationer där förbud förutses kunna aktualiseras. Sådana hade underlättat för både myndigheterna och för enskilda. Ett exempel för när förbud kan aktualiseras är takbyte där förekomst av tornseglare noterats. Hur går enskilda tillväga för att försäkra sig om att man inte bryter mot förbuden i ett sådant fall? I vissa fall sker ombyggnationer av byggnader som kräver någon slags prövning hos den kommunala myndigheten enligt PBL. Det är då till kommunen enskilda vänder sig i första hand och det vore därför bra om kommunen också får ett tydligt ansvar för att informera om artskydd som berörs av åtgärder enligt PBL.

Ett annat exempel som är aktuellt i Kronobergs län är hasselmus som förekommer på lövslybeväxta hyggen. En röjning under den känsligaste tiden när ungarna är små kan innebära att i vart fall ungar dödas. Det är svårt att se vilken

hänsyn som ska kunna tas om röjning sker under denna period samtidigt som att det stor chans att hasselmus förekommer. Hyggen förutsätter röjning men nya hyggen innebär samtidigt möjligheter för just denna art att sprida sig och hasselmus finnas väl spridd i Kronoberg. Här efterlyser vi vad som är rätt sätt att hantera detta. Arten är inte hotad i Kronobergs län. Detta exempel är också relevant under avsnitt 12.7.8 om fortplantningsområden.

Ett viktigt exempel för naturvården är hur man ska hantera naturvårdsbränningar. Avser utredningen med sina förslag att även lägga förbud för naturvårdsbränningar? Det behöver förtydligas hur sådana åtgärder ter sig i sammanhanget av vad som utgör en ”avsiktlig handling” och hur sådana ärenden ska hanteras. Om det krävs dispenser för denna typ av åtgärder riskerar artskyddet att försvåra viktiga naturvårdsinsatser.

12.6.8 FÖRBUD ATT AVSIKTLIGT STÖRA VILDA FÅGLAR

Det är bra att det förtydligas att *alla* fåglar ska skyddas, var de än förekommer inom EU. Det är ett nytt rättsläge om att inte bara de skyddsvärda fåglarna enligt bilagorna till artskyddsförordningen avses att skyddas. Det är vidare positivt att det i utredningen problematiseras kring vad som *inte* ska anses utgöra en *förbjuden störning* av fåglar.

Under denna punkt anges att påverkan på den lokala populationen ska bedömas för att kunna bedöma påverkan på den nationella populationen. Inom biologin används begreppet population med lite olika betydelse. Ibland avses individer inom ett visst område som kan ha ett genetiskt utbyte med varandra. Ibland avses endast individer inom ett specifikt område. Det är angeläget att klarlägga vilken betydelse som avses med begreppet population. Om man med population avser individer som kan ha ett genetiskt utbyte med varandra så bör information om populationsindelning göras av Artdatabanken genom att tillföra sådan information till artfakta för respektive art.

Den senaste tidens domar, tyder på att det krävs ganska omfattande kunskapsunderlag. Det framstår som oklart hur mycket underlag som ska tas fram inom ramen för en handläggning som angår artskydd. Det är även oklart vem som ska ta fram detta och på vilken nivå.

12.7.1 FÖRSLAG: FÖRBUD ATT AVSIKTLIGT FÅNGA ELLER DÖDA EXEMPLAR AV VILDA DJUR, FRIDLUSTA ENLIGT LIVSMILJÖDIREKTIVETS BILAGA IV A

Vad gäller arter enligt livsmiljödirektivet, så förtydligas nu i lagtext att skyddet för dessa avser deras *naturliga utbredningsområde*- vilket innefattar även miljöer som skapats av människan. Länsstyrelsen saknar en analys över vilken konsekvens denna tolkning får för mänskligt skapade miljöer, såsom tex. byggnader där fladdermöss uppehåller sig i. I ljuset av vad som blir en avsiktlig handling för att störa eller risk att döda, hade det varit önskvärt med ett exempel från verkligheten just vad gäller fladdermöss. Krävs det en dispens hos länsstyrelsen varje gång en fastighetsägare, vars hus inhyser fladdermöss, ska renovera taket till exempel? Hur förhåller sig reglerna här till andra regler som tillkommer en person enligt lag? Länsstyrelsen saknar exempel som belyser dessa problem. För att detta ska

fungera och vara praktiskt lär det krävas att myndigheterna arbetar med riktad information till fastighetsägare, byggbransch och enskilda.

Vi önskar dessutom förtydligande kring om byggåtgärder ska skjutas på framtiden för att inte riskera att försämra eller förstöra viloområden (avsnitt 12.7.8) för fladdermöss? Det hänger ihop med frågan om hur höga kraven ska vara på försiktighetsmått och utredningar. Vi är undrande till vad utredningens förslag får för konsekvenser på verksamhetsutövarens bevisbörd och vår utredningsskyldighet samt hur höga krav vi ska ställa i det enskilda ärendet.

12.7.3 FÖRSLAG: FÖRBUD ATT AVSIKTLIGT SAMLA IN ELLER FÖRSTÖRA ÄGG ELLER ROM

I Kronoberg finns exempel på när groddagg av en vanlig art lagts i en tillfällig vattensamling med konsekvens att ett bygge stått tillfälligt stilla. För denna typ av situationer har artskyddet en extremt låg naturvårdsnytta samtidigt som det orsakar samhällskostnader. Vi önskar därför att det byggs in ett undantag för förstörelse eller flytt av ägg/rom eller yngel i § 16 a.

12.8 FÖRSLAG: NY BESTÄMMELSE OM FÖRBUD ATT AVSIKTLIGT PLOCKA, SAMLA IN, SKÄRA AV, DRA UPP MED RÖTTERNA ELLER FÖRSTÖRA VISSA VÄXTER

Det är bra att ett undantag görs för hemfridszoner. Vi tillstyrker detta. Utredningen har föreslagit ett förtydligande av gällande fridlysningar så att det även gäller förstörelse eller försämring av livsmiljöer. Vi tillstyrker detta förtydligande.

12.14 FÖRSLAG: ÖVERSYN AV NATIONELLT FRIDLYSTA ARTER ENLIGT NYA KRITERIER

De nationella fridlysningsreglerna syftade innan artskyddsförordningens införande till att skydda vissa arter som hade minskat på grund av omfattande plockning, uppgrävning, försäljning och handel. I samband med uttolkning av artskyddsförordningen har sedermera även exploatering och areella näringar kommit att omfattas av förbuden. Utifrån denna tolkning blir logiken i varför vissa arter är skyddade mindre tydlig då själva anledningen till att de fridlystes var specifika hot såsom plockning, uppgrävning och försäljning. Med den bredare tolkningen finns ett stort antal andra arter som det är mer angeläget att skydda. Därför tillstyrker vi förslaget att göra ett omtag på vilka arter som ska vara fridlysta. Då bör möjligheten att ändra tillbaka till det ursprungliga syftet övervägas. Färre arter som är fridlysta med hänsyn till areella näringar och exploatering stärker äganderätten.

12.20 - NYTT SKÄL FÖR BESLUT OM BIOTOPSKYDD INFÖRS I FÖRORDNINGEN OM OMRÅDESKYDD

Vi anser att det är bra att införa en ny grund för inrättande av biotopskyddsområde för att bevara fridlysta arter. Vi anser också att det är bra att skyddszon och utvecklingsmark kan ingå i ett sådant område.

Men vi anser inte att det ska finnas en minimiareal, inte på 5 ha eller på någon annan areal. Vi anser inte att det alltid är möjligt att ha förväntning på biotopskyddsområden av denna typ att ekologisk funktion ska vara uppfylld inom själva området. Många av dem kommer att vara beroende av närliggande områden med skydd eller hänsyn för artens långsiktiga funktion. Vi anser att arealen bör anpassas efter art och förutsättningar i det enskilda fallet. Det finns många nackdelar/risker med att ha en bestämd minimiareal. Några exempel är att förhandling med fastighetsägare inte resulterar i en areal så stor som 5 ha, att arealen av arronderingskäl inte kan nå upp till 5 ha (t.ex. om biotopen gränsar mot väg och sjö), att livsmiljön eller de abiotiska förhållandena inte finns inom ett tillräckligt stort område eller att vissa arter kanske inte fordrar så stor areal som 5 ha. Om syftet uppnås med mindre areal är det inte effektivt att betala ersättning för en större areal.

Vi anser att den nya typen av biotopskyddsområde kan bli ett bra komplement men vi tror att de befintliga formella skydden av **naturtyper** även fortsatt kommer att spela den största rollen, även för att skydda arter.

13.8 - NY ERSÄTTNINGSBESTÄMMELSE I 31 KAP. MILJÖBALKEN

Vi delar uppfattningen om var gränsen för avsevärt försvårande går och att det endast är då ersättning ska utgå (man ska alltså inte få betalt för att följa lagen).

Vi ställer oss dock tveksamma till att ersättning ska kopplas till ett beslut om att dispens inte kan medges. Om en nekad dispens ska vara grund för en utbetalning av ersättning ska rådighetsinskränknningen kunna värderas. För att kunna värdera detta krävs det att det anges för hur lång tid restriktionen gäller. Om det inte finns någon tid angiven finns bara alternativet att värdera intrång för all framtid. Det är inte lämpligt att betala ut ersättning för all framtid om det handlar om förekomst av skyddsvärda arter som under en kortare tid förekommer i skog som i sig saknar höga naturvärden. Vi anser att ett tidsintervall måste kopplas till ersättningen. I praktiken blir det detsamma som ett tidsbegränsat områdesskydd.

Vi undrar också vad som sker om arten försvinner från området – då behövs väl inte längre någon dispens sökas för den tidigare förbjudna åtgärden? Blir då resultatet att fastighetsägaren både får utföra åtgärden och behålla ersättningen?

Vi anser vidare att de flesta områden där dispens nekas behöver någon typ av skötsel, så är fallet åtminstone i södra Sverige. Vi ser en stor risk att de områden där ersättning skulle betalas ut enbart kopplat till nekad dispens inte får den skötsel som arten i fråga behöver och att det är oklart vem som har ansvar för områdets skötsel.

Vi har en positiv inställning till naturvårdsavtal (NVA) men utifrån vår erfarenhet tror vi inte att naturvårdsavtalen kan spela den avgörande roll som utredningen hoppas på (se vidare våra synpunkter under kapitel 13.10).

Vi bedömer att det är viktigt att få till ett tidsbegränsat områdesskydd för områden med förekomst av skyddsvärda arter som under en kortare tid förekommer i skog, som i sig saknar höga naturvärden. Detta för att undvika risken att områden skyddas för all framtid där det inte behövs. Slutsatsen är att vi förordar att utredning startas av ett tidsbegränsat områdesskydd så som

Skogsutredningen föreslagit (Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen, SOU 2020:73, Kap 10.3).

Vi bedömer att mängden beslut om nekade dispenser sannolikt kommer att öka framöver. Om artskyddet ska lösas inom ramen för det befintliga områdesskyddsarbetet ser vi en risk att myndigheten tvingas prioritera områdesskydd initierat av artskydd. Vi anser att det är viktigt att den kommande nyordningen inte får sådan negativ effekt på det befintliga områdesskyddsarbetet. Det löses sannolikt bäst genom ökade resurser för handläggning och ersättning.

Det är positivt att rättegångskostnaderna i stämningssmål ang. ersättning enligt 31 kap. 4 § MB jämte 31 kap. 13 § MB nu planeras att tas bort för bl.a. fastighetsägaren om denne är tappande part i domstol men haft skäligen anledning att väcka talan. Detta innebär en rättssäkerhet för den enskilde, att få sin sak prövad. Eftersom motparten är staten i detta fall kan länsstyrelsen dock förutse fördyrande processer vad gäller beslut om artskydd, för medverkan eller engagemang i rättsprocesser.

13.8.5 - SKOGSUTREDNINGEN OCH 25-PROCENTSREGELN

Vi tillstyrker förslaget. Vi tycker också att det bör utredas om skattefri ersättning även kan ges till fastighetsägare som kan tänka sig försäljning av mark/vatten till staten för syftet områdesskydd. Detta för att det inte ska bli uppenbart ofördelaktigt att sälja mark när bägge parterna vill det.

13.8.6 - ERSÄTTNING UTGÅR INTE FÖR ALLMÄN HÄNSYN

Vi tillstyrker förslaget.

13.10 - NATURVÅRDSAVTAL

Vi delar avsnittets beskrivning av förutsättningarna. Vi anser att naturvårdsavtal, som är tidsbegränsat, är särskilt lämpligt vid skydd av vissa miljöer som ”flyttar runt i landskapet”, t.ex. successionsstadier. Vår erfarenhet är dock att intresset för naturvårdsavtal begränsas av att ersättningen är betydligt lägre än vid områdesskydd, detta märks tydligast i skogar med högt virkesförråd.

Ytterligare ett exempel på livsmiljöer där naturvårdsavtal kan vara lämpligt är när fridlysta arter fordrar att skog sköts med kontinuitetsskogsbruk. I dessa fall bör ersättning betalas för den fördyring det innebär att övergå från hyggesbruk till kontinuitetsskogsbruk.

Vi har positiva erfarenheter av naturvårdsavtal (NVA) men tror inte att de kan spela den avgörande och tunga roll som utredningen hoppas på. Vi är den Länsstyrelse som har gjort överenskommelse om flest NVA i landet. De NVA som vi har slutit är nästan uteslutande i hävdade marker, gräsmarker och trädklädda betesmarker. När det gäller skogsmark är erfarenheten att det är svårt att få intresse när ersättningen bara är 60% av rotnettot. De få NVA som vi har i skogsmark har fastighetsägaren från början haft låga förväntningar på ekonomisk förtjänst. Det är tex ägarkategorier som inte har ekonomiskt skogsbruk som huvudsak eller gäller det skogar som har sådant stort rekreativt värde att man inte har för avsikt att förnygringsavverka på traditionellt vis, i våra trakter ofta

bebyggelsenära ädellövskogar. Att väcka intresse för NVA i en avverkningsmogen barrskog har vi oftast inte lyckats med. Och det är i barrskog som vi har flest artskyddsärenden i Kronobergs län. Vi förordar av dessa skäl att utredning startas av ett tidsbegränsat områdesskydd så som Skogsutredningen föreslagit (Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen, SOU 2020:73, Kap 10.3).

Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens vägledning för beräkningen av ersättningen i naturvårdsavtal behöver ses över utifrån skydd av områden för fridlysta arter och de varianter på inskränkning i skogsbruk som har aktualiserats.

Utredningen tar upp möjligheten att ersättningen i ett naturvårdsavtal skulle kunna grunda sig på förbättringar och på faktiska förekomsten av vissa arter. Om man kan identifiera och visa förekomsten av ett visst antal av angivna karakteristiska arter under ett visst antal år så utgår ersättning med en i avtalet bestämd summa. Vi avstyrker detta. I ett naturvårdsavtal görs en överenskommelse om ersättning för åtgärder som inte får göras och rätten för myndigheten att utföra åtgärder (Sidan 1198).

13.11 - ERSÄTTNINGSMODELL

Citat sidan 1199: Oaktat buruvida de krav som behöver ställas går utöver 2 kap. 7 § miljöbalken eller inte bör myndigheten, med stöd i livsmiljöunderlaget, överväga om det finns ytterligare åtgärder som skulle vara önskvärda i området.

Om Skogsstyrelsen eller länsstyrelserna i samband med formellt skydd eller prövning av dispens ska arbeta med ersättning för kolinlagring anser vi att det behövs ett särskilt uppdrag som anger mål, prioritering och omfattning.

14.25 SKOGSSTYRELSEN TAR ÖVER TILLSYN ÖVER CITES-LISTADE TRÄSLAG
Länsstyrelsen håller med om att detta är ett bra förslag.

15.5.3 – SAMMANFATTADE KONSEKVENSER AV FÖRSLAGEN RÖRANDE KUNSKAP, UTREDNING SAMT LIVSMILJÖUNDERLAG

Frågan om huruvida 1 årsarbetskraft per länsstyrelse och år är rimligt för arbetet med att ta fram och besluta om livsmiljöunderlag är mycket svår att svara på, särskilt som utredningen inte motiverar hur man kommit fram till den siffran, vilka överväganden som gjorts och vilka data som analyserats. Uppskattningen tycks vara helt godtycklig (se avsnitt *Offentligfinansiella effekter kunskaps- och utredningsansvar*, fjärde stycket, sidan 1389).

Det bör stå klart att förslaget kräver omfattande åtgärder från länsstyrelserna. Det gäller kunskapsinhämtning- och analys, även bristanalys, författande av underlagen, inklusive layout, samråd om underlagen med mera. Därtill kommer medverkan i arbetet för att ta fram riktlinjer om livsmiljöunderlagen, vilket behöver genomföras ambitiöst och noggrant (med hänvisning till bland annat erfarenheter från grön infrastrukturarbetet, där bristen på robusta riktlinjer gett stora problem). Det saknas dock uppgifter i betänkandet om förstärkta resurser till länsstyrelserna för arbetet med att ta fram riktlinjer. Vi utgår därför från att

detta avses täckas av de extra resurser länsstyrelserna föreslås få för arbetet med att ta fram och besluta om livsmiljöunderlag.

Vår bedömning är att omfattningen av uppdraget att ta fram och besluta om livsmiljöunderlag, liksom arbetet med riktlinjer för dessa, kräver åtminstone två miljoner per länsstyrelse och år. Vi konstaterar också att resursbehovet ökar ju senare arbetet inleds.

15.6.6 DISPENS FRÅN SAMTLIGA FRIDLYSNINGSREGLER SÖKS HOS DEN MYNDIGHET SOM UTÖVAR TILLSYN ENLIGT MILJÖTILLSYNSFÖRORDNINGEN

Förslaget att Skogsstyrelsen ska ta över dispensprövning för skogsbruksåtgärder syftar till att förenkla för markägaren genom att bara behöva kontakta en myndighet, samt att rollfördelningen myndigheterna emellan blir tydligare vad gäller artskydd. Vi är helt överens med utredningen om detta. Förslaget är bra för markägare och vi bedömer att det sammantaget minskar arbetsbelastningen för myndigheterna.

Skogsstyrelsen är bättre på avvägning mot 30 § skogsvårdslagen och på beräkning av det ekonomiska värdet av den hänsyn som behöver tas. Om det finns andra avverkningsmetoder som bättre kan ta hänsyn till arterna istället för trakthyggesbruk är Skogsstyrelsen bättre skickad att bedöma än Länsstyrelsen.

Enligt förslaget ska det vara den myndighet som utövar tillsyn enligt miljötillsynsförordningen som prövar dispensfrågan. Vi förstår inte om detta innebär att även andra tillsynsmyndigheter, exempelvis kommuner, förväntas handlägga artskyddsdispenser om det skulle aktualiseras inom deras miljötillsynsansvar. Om så är fallet anser vi att ansvaret för artskyddet blir otydligt och att skyddet för hotade arter riskerar att försämrats. Vi tillstyrker alltså förslaget endast i den del som avser Skogsstyrelsen.

Förändringen ställer krav på Skogsstyrelsen att öka sin kompetens vad gäller artskydd. Det behövs resurser för kompetensutveckling och bra rutiner för att ge Skogsstyrelsen en bra introduktion till artskyddsprövningen.

Det kommer vara fortsatt viktigt med dialog och samverkan om de lokala och regionala bedömningarna. Skogsstyrelsen har tydliga nationella riktlinjer och instruktioner för sin handläggning men det är viktigt att inte glömma det regionala perspektivet i handläggning av artskyddsdispenser. Ett uppdrag som föreslås är att länsstyrelserna ska vara med och ta fram en handbok för hur artskyddsärenden ska hanteras av Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att handboken och kompetensutveckling behöver ske innan ansvaret överläts.

15.16.1 ÖVERVÄGT FÖRSLAG: FONDSYSTEM FÖR ERSÄTTNING OCH TIDSBEGRÄNSADE OMRÅDESSKYDD.

Utredningen menar att ett tidsbegränsat områdesskydd kommer att få den omfattningen att det kan komma att kraftigt öka länsstyrelsernas arbete med uppföljning av skyddade områden och att det skulle ta resurser från översyn av föreskrifter och skötselplaner i befintliga områdesskydd. Vi tror inte att det kommer att få den omfattningen och inte heller de konsekvenserna.

17.1 FÖRSLAGET OM LAG OM ÄNDRING I MILJÖBALKEN (1998:808)

I flera av förbudsparagraferna t ex § 13 talas om populationen men i dispensparagraferna (§§ 21 och 22) återkommer begreppet bestånd. Det bör förtydligas om och vad denna skillnad i begrepp/ordval betyder och hur det påverkar prövningen av om förbuden aktiveras och dispensprövning.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med Martin Sjö Dahl som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Malin Almqvist, länsjurist Charlotte Olsson Scholz, naturskyddshandläggarna Peter Wredin och Helene Pettersson samt samordnare för grön infrastruktur Annika Bladh medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.